

Deset krásných míst v národním parku na Šumavě,
která chtějí někteří senátoři zbytečně obětovat
developerům a těžařským firmám

Hnutí DUHA
Friends of the Earth Czech Republic

**Přírodní poklady
Zn. Prozatím**

Poslanci projednávají nový zákon o Národním parku Šumava. Jeho důležitou součástí je rovněž takzvaná zonace: rozhodnutí, jak budeme pečovat o konkrétní části parku.

Co ponecháme pouze divoké přírodě a turistům? Na kterých místech budeme pečovat o otevřené, pravidelně sečené louky? A kde ještě chceme další stavby?

Krajina Národního parku Šumava je velmi rozmanitá. Tajemná rašeliniště, zbytky horských pralesů a ledovcová jezera se tu střídají s kulturní krajinou kvetoucích luk či vesnic a usedlostí roztroušených po pláních a svazích. Přimo v národním parku má svůj domov na dva tisíce lidí a s nimi mnoho vzácných druhů zvířat: například ryši, losi nebo tetřevi. **Působivou krajinu a divokou přírodu každoročně přijíždí obdivovat asi dva miliony turistů.**

Na čem dosud panovala shoda

Některé části národního parku budou vyčleněny jen pro divokou přírodu a šetrnou turistiku. Lidské zásahy se tu omezí pouze na značené stezky, vyhlídkové věže nebo přístřešky. Na tom není nic kontroverzního. Úplně stejně to funguje v národních parcích v Německu, Rakousku, Polsku, Itálii, Francii i jinde v Evropě. Většinou to bývá kolem tří čtvrtin rozlohy parku.

S místem pro divokou přírodu počítal dokonce i kontroverzní zákon exministra Tomáše Chalupy z ODS, o kterém sněmovna debatovala v roce 2013. Jenomže senátoři to vidí jinak.

Škrty v národním parku

Hnutí DUHA společně s vědci a jinými experty pečlivě prozkoumalo text a mapové přílohy navrženého zákona. Porovnávali jsme je s detailními mapami, plány obcí i katastrem nemovitostí a pátrali jsme po podrobnostech. Studovali jsme souřadnice, data z výzkumů v národním parku i vlastnickou strukturu pozemků.

A výsledek je hrozivý. Objevili jsme, že senátor Tomáš Jirsa z ODS a další tvůrci zákona chtějí, aby stát:

- Nově zařadil do třetí zóny, ve které stačí k povolení výstavby jen jednoduchá změna územního plánu, desítky hektarů pozemků. Řada míst v národním parku by se tak otevřela velkoplošné výstavbě. Část z nich přitom patří už nyní spekulantům – například advokátním kancelářím, realitním společnostem a také kontroverznímu podnikateli Františku Taliánovi (poradce senátora Jirsy).
- Pod různými záminkami umožnil kácet na kterémkoli místě v národním parku – včetně vzácných rašelinišť v Modravských slatích nebo ve zbytcích horských pralesů.

Sečteno a podtrženo, senátorský návrh zákona umožňuje na dvou třetinách národního parku další výstavbu včetně developerských projektů, jako jsou nové hotely, apartmánové domy, lanovky nebo sjezdovky.

A nejen to. Vůbec v parku nezajišťuje jakékoli místo pro divokou přírodu – což je účel, za jakým se přece národní parky zřizují. V nejvíce chráněné, takzvané první zóně navíc připouští kácení, čímž umožňuje zničit útočiště vzácných druhů zvířat: rysů, tetřevů, horských sov a dalších.

Foto: J. Bláha

Řešení

Předložený návrh by proměnil Šumavu k nepoznání. Hnutí DUHA proto soudí, že by poslanci měli před hlasováním o zákoně posoudit nejen navržené paragrafy, ale také chystané rozčlenění parku.

Poslanecká sněmovna by měla zvážit, zda opravdu souhlasí se zákonem, který vpustí do velké části národního parku developery. Zda otevřít půvabnou a turisty oblíbenou krajinu výstavbě.

Řešením je senátorský návrh zákona zamítnout. Souhlasíme, že stávající pravidla je potřeba zpřesnit, aby je nikdo nemohl obcházet či dezinterpretovat. Lepší ale bude, pokud k tomu sněmovna použije návrh Hnutí DUHA a vědců, nebo výrazně vylepší chystaný návrh Ministerstva životního prostředí, který má platit pro všechny národní parky, nejen pro ten šumavský.

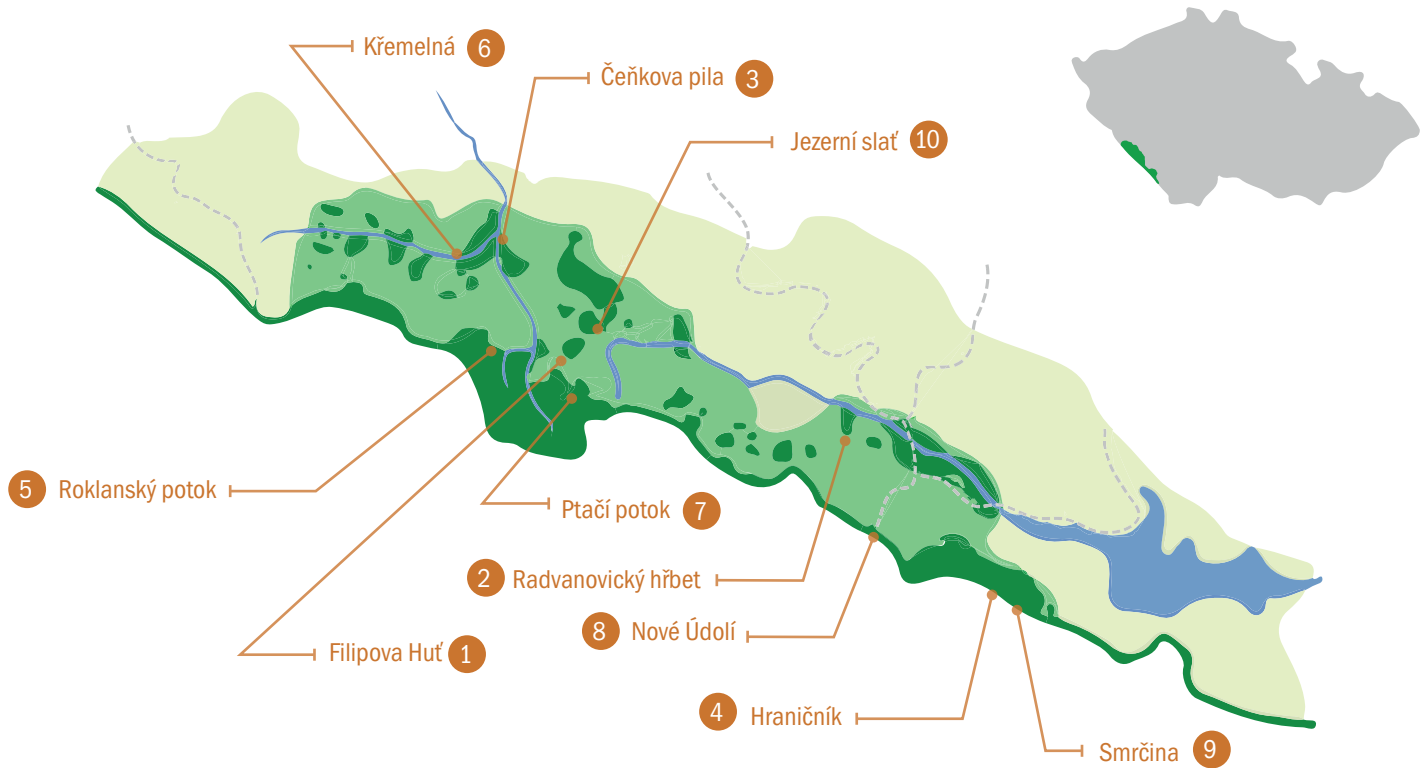
Nový zákon musí uchovat nejkrásnější místa v národním parku a uchránit ho před živelnou výstavbou. Musí garantovat, že park bude sloužit svému účelu: pečovat o divokou šumavskou přírodu a podporovat prosperitu horských obcí.

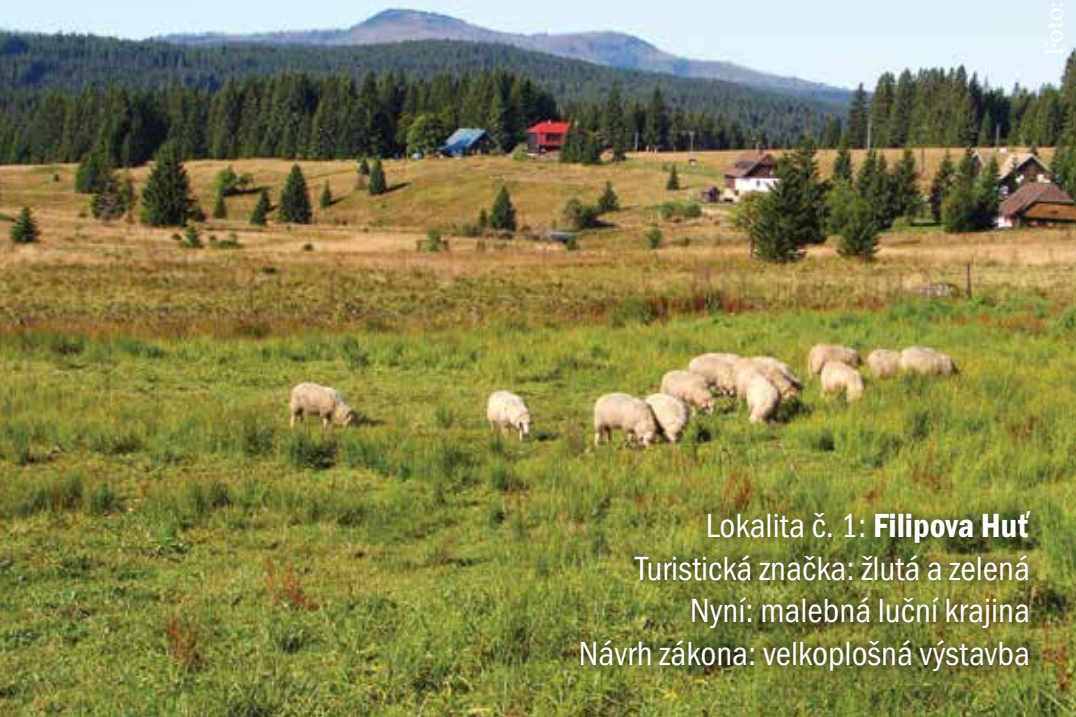
A photograph of a meadow with purple orchids in the foreground and yellow flowers in the background under a blue sky. A white text box is overlaid on the right side of the image.

Veřejné mínění o národním parku

Na Šumavu jezdí miliony turistů. Jak ji vnímají? Mnohé napovídá nezávislý výzkum, který pro Hnutí DUHA vypracovala sociologická společnost Focus. Celkem 68 % respondentů je přesvědčeno, že v národním parku by měla mít přednost ochrana přírody i na úkor rozvoje různých nových projektů, které by podpořily turistický ruch. Naopak nové lanovky, sjezdovky a podobné záměry podporuje pouze 21 % Čechů a Češek.

Při vší úctě k developerům: národní park patří lidem. A lidé zde jejich projekty – které by většinou měly vznikat na státních pozemcích – nechtějí.

Lokalita č. 1: **Filipova Huť**
Turistická značka: žlutá a zelená
Nyní: malebná luční krajina
Návrh zákona: velkoplošná výstavba

Krajina z pohlednice: Na otevřených pláních kolem Filipovy Huti stojí několik osamělých domů a roztroušené stromy; mezi nimi rostou orchideje a bublají potůčky. Šumavská horská krajina (jako) z pohlednice. Nedávná stavba několika nových budov tu vyvolala velký rozruch a rozhořčení turistů.

Senátní návrh: *Chce razantně rozšířit zónu, ve které lze stavět, a zařadit do ní otevřené louky kolem Filipovy Huti – místa, kde se nyní otvírá výhled na Roklan a pohraniční hřeben. Právě tuto krajinu vyčlení pro desítky nových developerských projektů, výstavbu apartmánových domů a podobně.*

Čáp černý, foto: Wikimedia

Lokalita č. 2: **Radvanovický hřbet**

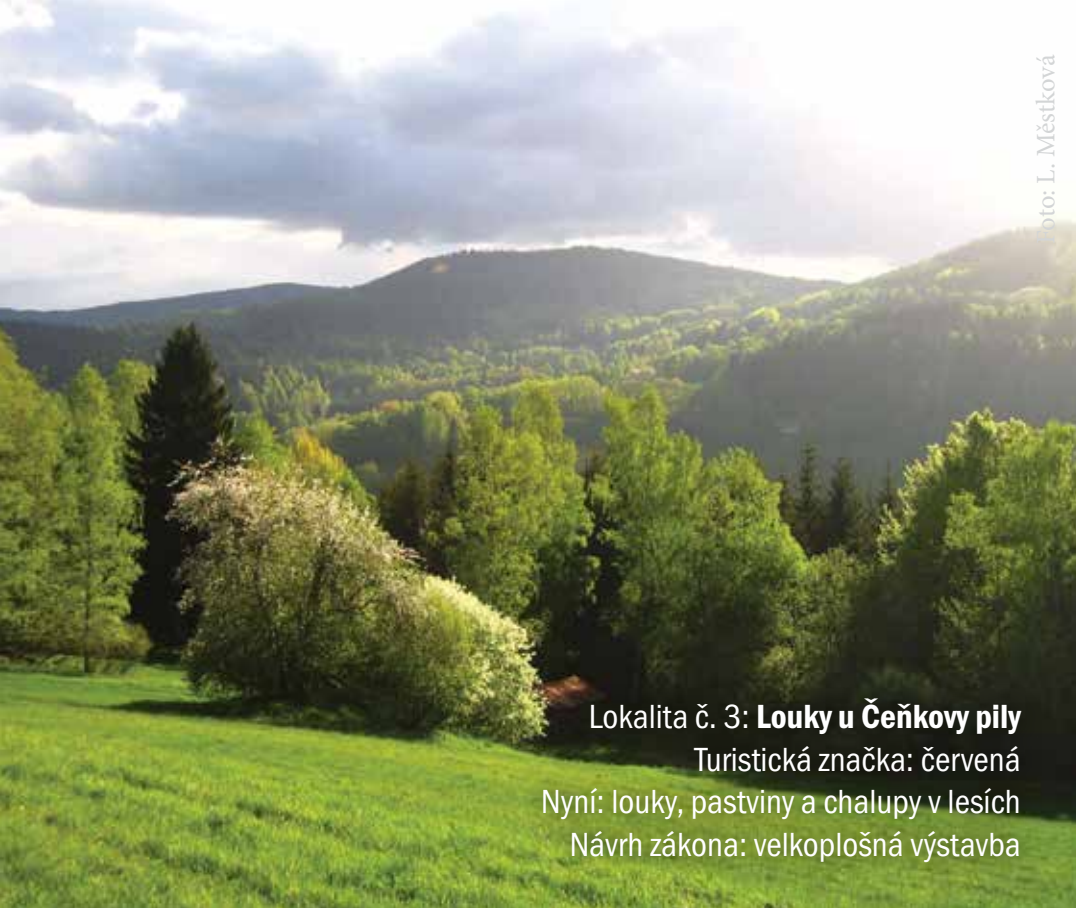
Turistická značka: modrá

Nyní: horské bučiny, vzácné sovy a černí čápi

Návrh zákona: umožnit kácení

Budoucí Boubín? Horským hřbetem na jih od Lenory putují výletníci po modré značce. Mohou zde potkat vzácné čápy černé, kteří v lesním tichu našli místo k hnízdění. Anebo puštíka bělavého, tajemnou sovu, jež se v Česku vyskytuje pouze na několika místech na Šumavě. Uchovaly se tu také rozsáhlé smíšené pralesy s majestátními buky a jehličnany, hlavně smrky – podobné jako na Boubíně.

Senátní návrh: *Radvanovický hřbet byl dosud ponechán divoké přírodě. Napříště by se mělo kácet také zde. Přitom kácení kvůli kůrovci tady nedává sebemenší smysl, protože dospělé smrky už odumřely a zůstaly pouze buky s mladými smrčky.*

Lokalita č. 3: **Louky u Čeňkovy pily**
Turistická značka: červená
Nyní: louky, pastviny a chalupy v lesích
Návrh zákona: velkoplošná výstavba

Pohádkové místo: Tiché louky ve svazích nad Čeňkovou pilou jsou bukolickou součástí krajiny, která patří mezi nejoblíbenější turistické cíle v národním parku. Uprostřed lesů tady stojí pouze pár roztroušených chalup. Výletníci sem chodí kvůli klidu.

Senátní návrh: *Také tyto louky se mají stát součástí třetí zóny národního parku, kde lze budovat domy, hotely nebo jiné projekty.*

Lokalita č. 4: **Hora Hraničník**

Turistická značka: červená

Nyní: smrkový prales u státní hranice, rysi, losi a tetřevi

Návrh zákona: velký developerský projekt

Strážce horského hřbetu: Hora Hraničník propojuje unikátní Trojmezenský prales s divokými lesy na Smrčině v jeden přírodní celek. Vede tudy turistický chodník, ale svou stezku spojující Lipno a centrální Šumavu zde mají také rysi, losi, tetřevi a jiní obyvatelé šumavských hvozdů. Na vrcholu se dochoval zbytek horského smrkového pralesa.

Senátní návrh: *Pruh na svahu hory přeradit do zóny, kde lze stavět, a usnadnit tak cestu developerům, kteří zde chtějí vybudovat lanovku a sjezdovku. Posudek, který si nechal vypracovat Jihočeský kraj, přitom varuje, že vykácení otevře les vichřicím, takže zde budou vznikat polomy a šířit se kůrovec. Proto „je vytvoření nových průseků vysoce rizikové“.*

Lokalita č. 5: **nad Roklanským potokem**

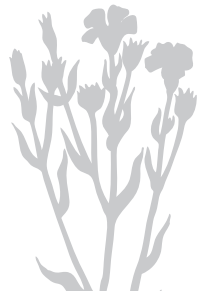
Turistická značka: červená

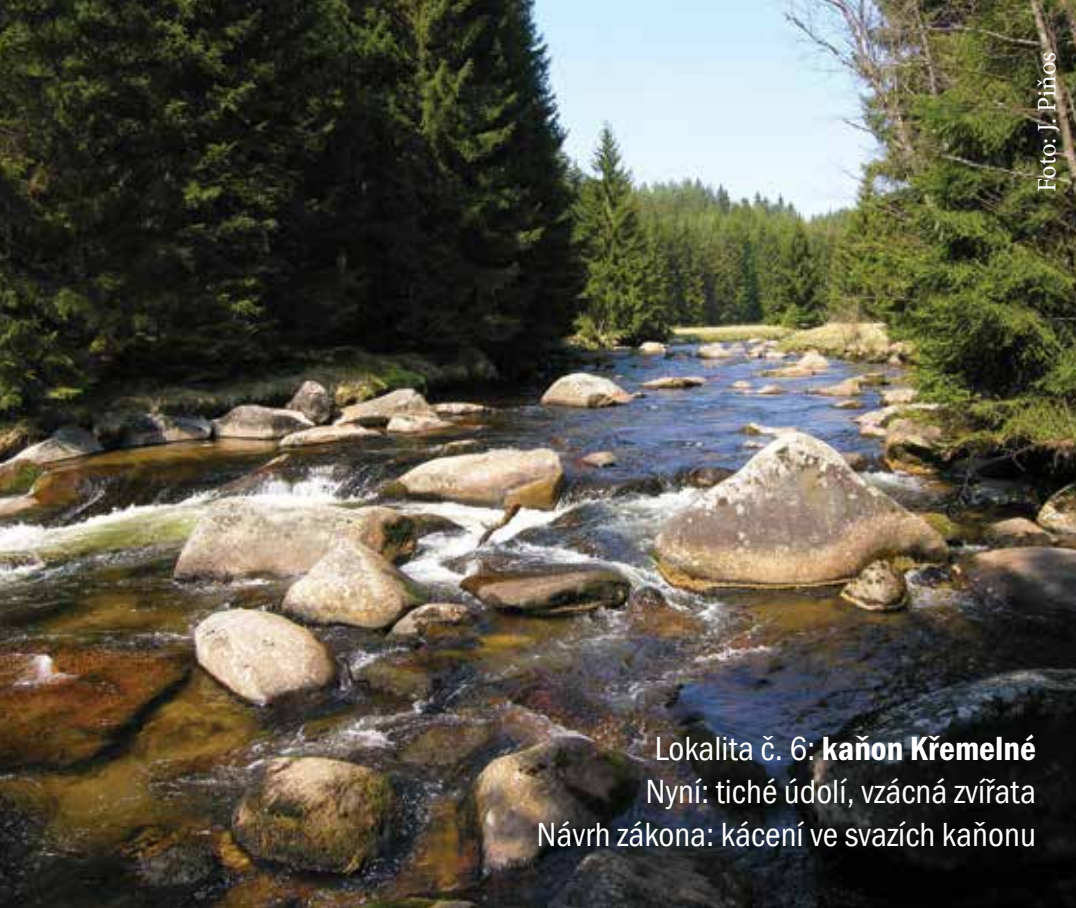
Nyní: louky podél potoka a smrkový les ve svahu

Návrh zákona: otevřít developerům

Okraj Modravy: Turisté projdou mezi posledními modravskými domy a vyrážejí mělkým údolím potoka směrem na Javoří Pílu a dále na Poledník nebo na Tříjezerní slať.

Senátní návrh: *Přeřadit pozemky na okraji Modravy do zóny, kde se může stavět. Část dotyčných míst nyní tvoří smrkový les – po schválení senátního návrhu mohou developeri požadovat jeho vykácení a přeměnu na stavební parcely.*

Lokalita č. 6: **kaňon Křemelné**
Nyní: tiché údolí, vzácná zvířata
Návrh zákona: kácení ve svazích kaňonu

Místo, kde se potkávají ryši: Divoké říční údolí patří mezi nejtišší a nejopuštěnější části národního parku. Pravidelně se zde setkávají šumavští ryši a žijí tu vzácní ptáci i vydry.

Senátní návrh: *Kaňon, který je dosud ponechán divoké přírodě, má být otevřen těžařským firmám kácet bude možné úplně všude. Přitom těžba stromů na prudkých svazích spustí rychlou erozi půdy.*

Sýc rousný, foto: T. Rains, Wikimedia

Lokalita č. 7: **Ptačí potok**

Turistická značka: žlutá, červená a modrá

Nyní: divoký smrkový les, vzácné sovy, rysi a tetřevi

Návrh zákona: kompletně vykácet

Hluboké lesy a prastaré stromy:

Ano, přesně ta místa, která v létě 2011 před kácením hájili vlastními těly vědci i milovníci přírody z celé republiky. V hlubokých lesích, dříve zvaných Modlwald, rostou více než dvě stě let staré smrky. Na padlých kmenech, které poskytují živiny svým následníkům, vyrůstají mladé stromky. Skrývají se zde rysi i tetřevi, datlík tříprstý a vzácná sova sýc rousný.

Senátní návrh: *Umožňuje kácet kůrovcem napadené smrky i na Ptačím potoce, ačkoli je to naprostý nesmysl. Lokalitu totiž ze tří stran obklopují smrkové lesy dosud ponechané divoké přírodě. Je pouze jediný způsob, jak na tomhle místě zabránit šíření kůrovce: porazit úplně každý strom a vytvořit holou planinu.*

Lokalita č. 8: **Nové Údolí**
Turistická značka: červená a žlutá
Nyní: louky, stromořadí, cesty
Návrh zákona: velkoplošná výstavba

Konec světa: Kolem nádražička v Novém Údolí stojí pouze restaurace, přízemní celnice a vagon, kde je muzeum místní železnice. Romantickou luční krajinu s roztroušenými skupinkami stromů a stádem pasoucích se ovcí tu protíná několik silniček a polních cest. Rovněž je lemuje stromořadí, ve kterých stojí i nejstarší jilm na Šumavě.

Senátní návrh: *Podstatně rozšířit plochu v lukách, kde bude možné stavět nové hotely a jiné budovy.*

Lokalita č. 9: **Hora Smrčina**

Turistická značka: červená

Nyní: horský prales a vzácná zvířata

Návrh zákona: vykácet prales na vrcholu

Unikátní pralesní útočiště: Zdejší pralesovitý porost stoupá souvisle od bukového lesa položeného na úpatí hory až po vysokohorskou smrččinu na hřebeni. Útočiště zde našla vzácná a vymírající zvířata: rysí, tetřevi, datlík tříprstý i horské sovy. Také turisté sem přicházejí obdivovat klid a samotu.

Senátní návrh: *Otevírá prales na Smrččině těžařským firmám. Kácet by se tak mohlo i v době, kdy se zde líhnou kuřata vzácných tetřevů. Kácení by rovněž usnadnilo projekty na stavbu sjezdovek, o které zde také usilují developeři. Expresident Václav Klaus se nechal slyšet, že chce být první, kdo si sjezdovku na Smrččině sjede.*

Lokalita č. 10: **Mezilesní slat' a část Jezerní slatě**
Nyní: rašeliniště, rysí, tetřevi a jiní vzácní ptáci
Návrh zákona: kácení rašelinných lesů

Blata světového významu: Rašeliniště, podmáčené a rašelinné lesy kolem Kvildy a Horské Kvildy patří mezi nejpobulárnější turistické cíle na Šumavě. Žijí zde legendární tetřevi i puščík bělavý a datlík tříprstý. K vidění je tady miniaturní strom z grónské tundry: bříza trpasličí. Slatě jsou proto na seznamu mokřadů světového významu chrání je takzvaná Ramsarská konvence.

Senátní návrh: *Připouští kácení všude, a tudíž i tyto unikátní slatě navrhuje otevřít těžařským firmám.*

Ještě víc míst pro developery

Na seznamu míst, která chce senátorský návrh otevřít výstavbě, jsou ještě další: louky kolem Českých Žlebů, pozemky u Antýglu a nedaleké Rokyty, spodní část údolí podél červené značky od Modravy na jih (na mapách se mu říká Vchynice-Tetov II), louky u kraje lesa kolem Stožce nebo u silnice od Čeňkovy pily do Srní (Údolí) a další a další. Dohromady chce v národním parku nově vyčlenit parcely, které by stačily zhruba pro 7000 nových domů.

Kdo tam má pozemky

Největší překvapení nás čekalo, když jsme se v katastru nemovitostí podívali, kdo vlastní pozemky, jež zákon přeřadí do stavební zóny. Kdo skoupil půdu, kterou nově půjde využít komerčně?

Řada dotyčných parcel kolem Kvildy, Stožce, Srní, Nového Údolí, Strážného a Českých Žlebů patří Františku Taliánovi, kontroverznímu podnikateli, který si nechává říkat Král Šumavy – a který je poradcem senátora Jirsy. Majitelem celé stráně nad Modravou je uhlobaron Zdeněk Bakala a u Stožce vlastní pozemky Jiří Vlach, který měl blízko k jihočeské ODS. A také spekulanti s pozemky: různé realitní, developerské a jiné stavební firmy z Klatov, Prachatic, Prahy, Brna nebo Příbrami.

EURONATUR

fond
pro NNO

NROS

nadace
partnerství

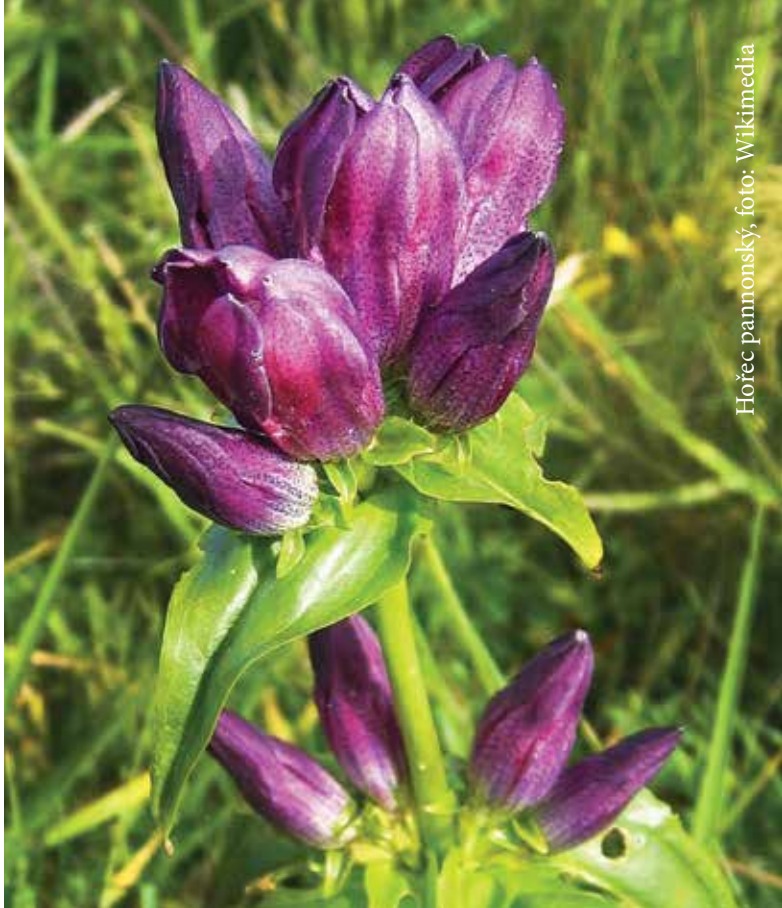
ISLAND
LICHTENŠTEJNSKO
NORSKO
eea
grants

Podpořeno grantem z Islandu, Lichtenštejska a Norska v rámci EHP fondů a nadací Euronatur.

Foto na obálce: J. Bláha, K. Kramář

Vydalo Hnutí DUHA, srpen 2014.

Hnutí DUHA prosazuje zdravé prostředí pro život, pestrou přírodu a chytrou ekonomiku. Dokážeme rozhýbat politiky a úřady, jednáme s firmami a pomáháme domácnostem. Našich výsledků bychom nedosáhli bez podpory tisíců lidí, jako jste vy.

Hnutí
DUHA

Hnutí DUHA s vědci pečlivě studovalo text i přílohy k zákonu o národním parku na Šumavě, který navrhlo několik senátorů. Porovnávali jsme je s mapami a plány, studovali souřadnice a data z výzkumů.

A výsledek:

- Důležité části národního parku se mají otevřít developerským projektům – novým hotelům, apartmánovým domům, lanovkám nebo sjezdovkám a golfovým hřištím.
- Řada krásných míst na Šumavě, kde turisté obdivují volnou horskou krajinu, má být k dispozici pro živelnou velkoplošnou výstavbu.
- Často jde o pozemky, které skoupily realitní, developerské nebo stavební firmy či spekulanti s konexemi.
- Útočiště vzácných a vymírajících zvířat, která dosud byla ponechána jen pro divokou přírodu a turistické stezky, se otevřou těžbě dřeva.
- Těžařské firmy proto budou moci vykácet a na holé kopce proměnit tichá místa, kde mají domov ryši, losi nebo tetřevi.